

СЕКЦІЯ 8: КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

ЕКСТРАДИЦІЯ ЯК ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

рядовий міліції, курсант 3-го курсу навчально-наукового інституту підготовки кадрів кримінальної міліції НАВС

Гавриленко Євгенія Віталіївна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-процесуальної діяльності навчально-наукового інституту підготовки кадрів кримінальної міліції НАВС

Зарубей В.В.

Здійснювана в Україні судово-правова реформа, а також вступ України до Європейського союзу зумовлює необхідність наповнення новим змістом традиційних положень кримінально-процесуального права і появу нових інститутів, які мають безпосередньо практичне значення.

Одним з них є інститут екстрадиції, який не закріплений на законодавчому рівні. У юридичній науці він має різні визначення, сутність яких полягає у передачі особи державою, на території якої вона перебувала, іншій державі для притягнення її до кримінальної відповідальності або для виконання вироку суду. Проте в національному законодавстві інститут екстрадиції не визначений, що створює значні труднощі у боротьбі зі злочинністю, особливо організованою та транснаціональною.

Проблематика екстрадиції залишається актуальною поряд з іншими питаннями, які виникають у сфері боротьби зі злочинністю. На складність і довготривалість процесу екстрадиції вказують 36,5 % опитаних працівників органів внутрішніх справ та прокуратури, недостатню законодавчу базу (відсутність спеціальних норм у КПК України) – 32 %, відсутність належного фінансування екстрадиції – 26,5 %, відсутність спеціального договору між Україною і державою, де перебувала особа – 23 %, відсутність запобіжного заходу взяття під варту на території іноземної держави – 14 %, ненадання або несвоєчасне надання передбачених екстрадиційних документів – 6,0 % та невідповідне оформлення екстрадиційних документів – 4,5 %. Отже, актуальними питаннями, що на сьогодні залишаються невирешеними, є питання щодо спрощення процедури екстрадиції, визначення термінів вирішення питання про

екстрадицію, а також визначення єдиного механізму застосування кримінально-процесуальних підстав екстрадиції тощо.

Деякі питання екстрадиції досліджували вітчизняні вчені О.М. Бандурка, Ю.О. Гурджі, В.С. Гуславський, В.П. Ємельянов, В.О. Івашенко, А.В. Іщенко, М.В. Корнієнко, С.Ф. Кравчук, Д.М. Лещенко, І.В. Лешукова, Л.М. Лобойко, В.Г. Лукашевич, Є.Д. Лук'янчиков, В.Т. Маляренко, М.М. Михеєнко, О.В. Негодченко, В.Т. Нор, І.В. Озерський, М.І. Пашковський, Д.П. Письменний, А.С. Сизоненко, В.М. Тертишник, В.М. Трубников, Л.Д. Удалова, О.В. Узунова, О.Ф. Фрицький, В.П. Шибіко, С.С. Яценко та ін.

Окрім кримінально-процесуальні аспекти екстрадиції були предметом дисертаційних досліджень О.І. Виноградової (2000 р.), Т.С. Гавриш (2004 р.), А.Г. Маланюка (2004 р.), П.Г. Назаренка (2006 р.).

Дослідженню екстрадиції присвячені кандидатські дисертації з міжнародного права – С.М. Вихриста (2002 р.), Аль-Шбуля Махмуда Ібрагіма Салеха, Олакї Алі Хамід Ахмед (1996 р.) – та кримінального права – М.П. Свистуленко (2005 р.).

Разом з цим наукові праці названих вчених не вирішують проблему повністю, а, скоріше, створюють підґрунтя для подальшого її дослідження.

У Кримінальному кодексі України від 5 квітня 2001 р. законодавець передбачив норму (ст. 10), яка регулює питання екстрадиції особи, обвинуваченої у вчиненні злочину, і особи, засудженої за вчинення злочину. Що стосується чинного Кримінально-процесуального кодексу України, то тільки ст. 31 визначає порядок зносин судів, прокурорів, слідчих і органів дізнання з відповідними установами іноземних держав, але вказана стаття має відсильний характер до міжнародних договорів і не розкриває самої суті та процедури екстрадиції.

Питання, пов'язані з екстрадицією, крім ст. 10 КК України та міжнародних актів, ратифікованих Україною, відображені в проєкті КПК України (реєстр. № 1233 від 13.12.2007 р.) та в проєкті КПК України Національної комісії із зміцнення демократії та утвердження верховенства права, схваленому комітетом з реформи кримінальної юстиції Національної комісії 11.09.2008 р., а також у проєкті Закону України „Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо видачі особи (екстрадиції)” (реєстр. № 3176 від 17.09.2008 р.).

Названі правові акти та законопроекти, які регулюють питання, пов'язані з екстрадицією, стали суттєвим кроком до створення сучасного правового інституту екстрадиції, але ще не вичерпали

можливості його розвитку й потребують подальшого удосконалення.

Таким чином, теорія кримінального процесу потребує вирішення наукового завдання, що полягає у комплексному теоретичному дослідженні екстрадиції як інституту кримінально-процесуального права України. Зазначені обставини обумовили вибір теми дослідження та свідчать про її актуальність з теоретичної та практичної точок зору.

МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ ДІЙ

рядовий міліції, курсант 3-го курсу факультету підготовки кадрів для підрозділів боротьби з економічною злочинністю навчально-наукового інституту підготовки кадрів кримінальної міліції НАВС

Сіренко Максим Юрійович

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу НАВСУ **Мельник О.В.**

Головним завданням на сучасному етапі побудови правової України є захист прав та інтересів людини, її життя, здоров'я, честі та гідності, гарантування особистої недоторканності й повної безпеки. В умовах високого динамізму соціальних перетворень, сьогодні, як ніколи, толерантне ставлення до людини має бути пріоритетним в нашому суспільстві. Так ст. 3 Конституції України проголошує, що саме людина мусить бути найважливішою соціальною цінністю суспільства й держави.

Так під час боротьби зі злочинністю, побудови якісно нового демократичного суспільства та зміцнення законності в Українській державі вимагає від осіб, які здійснюють кримінально – процесуальні функції, дотримання не лише закону, а й норм моралі, яка являє собою : «систему норм і принципів поведінки людей у ставленні один до одного та до суспільства».

Мораль має бути базовою категорією у формуванні основних положень як кримінального процесу в цілому, так і при проведенні окремих слідчих дій у стадіях досудового розслідування взагалі.

Кримінально – процесуальний кодекс передбачає перелік слідчих дій та порядок їх проведення. Але в чинному КПК, а також і в проекті нового КПК №9700 не існує правил щодо прийомів та методів, за допомогою яких треба проводити слідчі дії. Кримінально – процесуальний кодекс не дає відповіді, яка саме форма організації найбільш доречна. Так, у слідчого чи прокурора є сфера діяльності, яка не регулюється законом. У цьому випадку лінію поведінки він обирає самостійно.